

Referat fra faggruppemøte 04.04.2019, kl. 1100-1500, Nystuggu, Os kommune

Tilstede; Magnus Borgos, Anne-Kristin Rødal, Eivind Moen, Tore Lahn, Johan Fredrik Urnes, Ellen K. Berns, Bjarne Granli, Torfinn Rohde, Per Øivind Riise, Morten Tøndel, Kirsten Thyrum, Kirsten Frønes. Runa Finborud tiltrådte møtet under sak 1 og sak 4.

Forfall; Thomas Ole Andersen, Ragnhild Hoel, Ingunn Holøymoen, Astrid Haug, Frida Aakervik berg, Olve Morken.

Sak 01/19 Landskap og siktlinjer i verdensarven Røros bergstad og Circumferensen . Presentasjon av rapport v/Anja Øren Ryen, Feste NORDØST AS.

I forbindelse med forvaltningsplanarbeidet for verdensarven, ble Feste Nordøst AS v/Anja Øren Ryen engasjert til å utarbeide en rapport om «landskapsverdier, siktlinjer, trusler og tiltak på utvalgte elementer i verdensarven Røros bergstad og Circumferensen». Sammen med verdensarvkoordinator Torfinn Rohde, befarte Anja et stort antall steder i Circumferensen i løpet av sommeren 2018.

På møtet presenterte Anja et utvalg av billedmaterialet fra rapportarbeidet, og kommenterte de enkelte temaene og stedene underveis. Hun la spesielt vekt på å problematisere endringer i landskapsbildet som følge av hyttebygging gjengroing, f.eks. ved Femundshytta, forfall (ferdasgårder og Sextus), og store inngrep i områder av stor betydning i verdensarven. (Vinterveien)

Rapporten er utsendt til både faggruppa og verdensarvrådet, og er et viktig underlag for forvaltningsplanarbeidet.

I diskusjonene under og etter presentasjonen, var det spesielt skjebnen til Sextus-anlegget som engasjerte forsamlingen. Skal en forsøke å redde restene ved å legge tak på bygninger, eller skal det «naturlige» forfallet få fortsette?

Sak 02/19 Forvaltningsplanen, risiko- og sårbarhetsanalyser. Gruppearbeid Risiko- og sårbarhetsanalyser er en viktig del av forvaltningsplanarbeidet. Som en del av grunnlaget for reguleringsplanen for Røros sentrum er det laget en risiko og sårbarhetsanalyse for kulturminneverdier i Bergstaden. Metoden er overførbart til andre objekter og områder innenfor Circumferensen.

Med bakgrunn bl.a. i presentasjonen fra Feste, og diskusjonen etterpå, ble det gjennomført et gruppearbeid for noen av de viktigste elementene i verdensarven;

Femundshytta, Vinterveien, Nord-gruvene, og Narjordet/Oddentunet.

Faggruppas vurderinger vil bli brukt videre som innspill til risiko- og sårbarhetsanalysen i det endelige forvaltningsplanutkastet.

Dokumentene i utfylt stand er vedlagt.

Sak 03/19 Markering av 10-årsjubileet for innskrivingen av Røros bergstad og Circumferensen på verdensarvlista

Verdensarvrådet sluttet seg i sitt møte den 08.03.19 til følgende arrangement for 10-årsmarkeringen av innskrivingen av Røros bergstad og Circumferensen på verdensarvlista;

Engerdal; Plakettavduking på Femundshytta sommeren 2020
Arrangement på Blokkodden sommeren/høst 2020
Os; Plakettavduking Vintervegen
Arrangement på Oddentunet sommer 2020
Holtålen; Plakettavduking Mugg-gruva sommer/høst 2020
Arrangement Eidet Smeltehytte
Tolga; Plakettavduking Tolgen hytte/Informasjonssenteret
Røros; Plakettavdukinger (Storwartz,
Malmplassen/Verdensarvsenteret, Gata, Nordgruvene,
Vinterleden 2020. Tidspunkt?

«Fellesmarkeringer»;

Historisk fotoutstilling (Landskaper, bygninger før og nå) på
Verdensarvsenteret/Rørosmuseet.

NRK-TV om verdensarven. Koordinator er i prosess med NRK
om dette er et aktuelt tema å jobbe med for dem.

Markeringene og arrangementene vil inngå i et helhetlig program som presenteres samlet overfor publikum og media høsten 2019. Programmet inkluderer den enkelte kommune, fylkeskommunene, Rørosmuseet/verdensarvsenteret, Musea i Nord-Østerdalen, Destinasjon Røros m.fl. Ideelle organisasjoner og næringsliv inkluderes i arbeidet.

.

Verdensarvrådet nedsatte på møtet en jubileumskomite, bestående av;

Runa Finborud (leder)

Torfinn Rohde (sekretær)

Per Øyvind Riise

Eivind Moen

Ellen K. Bernts

Anne-Kristin Rødahl

Olve Morken

Morten Tøndel/Magnus Borgos

Det ble ikke endelig fastsatt dato for «hovedarrangement», men verdensarvrådet ba komiteen om å legge fram forslag til datoer på sitt møte den 21. juni.

Vedtak;

Komiteen kommer tilbake til faggruppa med et forslag til neste møte 5. juni.

- Sak 04/19 Uthusprosjektet 2019 og framover v/Magnus Borgos
4 av 5 kommuner har nå behandlet og sluttet seg til Uthusprosjektet. Engerdal vil behandle saken i mai.
Magnus Borgos presenterte budsjettet og planer for prosjektet i 2019. Det forventes igangsatt ca.30 prosjekter av varierende størrelse i 2019. Totalt budsjett i 2019 er på 9,5 millioner. Så lang er det meldt inn prosjekter fra Røros, Tolga og Holtålen. Det er aktuelt med befarings til Kuvollsetra (Engerdal) i løpet av sommeren for å se på et mulig prosjekt der. Det jobbes også for å få etablert ett eller flere uthusprosjekter i Narjordet.
Etter valget til høsten vil det bli oppnevnt ny referansegruppe for uthusprosjektet.
- Sak 05/19 Endring av møtedato for neste faggruppemøte
I møtekalenderen for faggruppa er neste møte satt til den 13. juni. Samtidig med denne går avslutningskonferansen for forskningsprosjektet «Kobberets veier fra Røros og Falun» over 2 dager. Rørosmuseet er sterkt involvert i denne, og temaet er spennende i et verdensarvperspektiv. Koordinator foreslår derfor at vi flytter faggruppemøtet.
Vedtak; Neste faggruppemøte blir **onsdag den 5. juni i Engerdal**. Møtet kombineres med befarings på Gløtaanlegget, og evt. til Lomviksgården i Idre. Selve møtet kan legges til Galten går i etterkant av befaringene, om Lomviksgården ikke er aktuell.
- Sak 06/19 Årsmelding 2018.
Årsmeldinga har vært behandlet i verdensarvrådet den 06.03. Koordinator refererte tilleggene fra verdensarvrådsmøtet. Disse er innarbeidet i meldingen.
Det kom kommentarer på at meldingen bør suppleres med billedmateriale før distribusjon.
- Sak 07/19 Eventuelt
NVEs forslag Nasjonal ramme for vindkraft - NVE ble tatt opp av Eivind Moen. Rapporten ble lagt fram 01.04.2019 og peker på 13 områder i Norge som er godt egnet til utbygging av vindkraft. Egnethet er i korthet vurdert ut fra kvalitet på vindforhold, overføringsmuligheter og konflikter med andre samfunnsinteresser som kulturminner, reindrift, flora, fauna, friluftsliv m.m.
Verdensarven Røros bergstad og Circumferensen berøres ikke direkte av noen av de foreslåtte områdene, men det kan muligens forventes horisontvirkninger ved mulige anlegg i Tolga, Åmot.
Det ble drøftet hvorvidt faggruppa skal forberede en sak for verdensarvrådet. Høringsfrist er satt til 01.08.2019.
Vedtak; Verdensarvkoordinator vil ta opp spørsmålet i arbeidsutvalget for verdensarvrådet i midten av mai.

Orienteringer;

Verdensarvforum på Vega 6.-9. mai.

Følgende er nå påmeldt til Verdensarvforum på Vega i dagene 06.09.05;

Runa Finborud, Hans Vintervold, Ragnhild Aashaug, Ellen Bergsrønning, Johan Fredrik Urnes, Eivind Moen, Kjersti Ane Bredesen, Ingunn Holøymoen, Ellen K. Bernts, Astrid Alice Haug, Kirsten Thyrum, Kirsten Frønnes, Anne Kristin Rødal, Magnus Borgos, Torfinn Rohde, Per Øyvind Rise, Odd Sletten. (2 til fra Rørosmuseet/verdensarvsenteret). Totalt 18 stk.

Og Ragnhild Hoel fra Riksantikvaren!

Aktuelle saker i Engerdal v/Ellen K.Bernts og Bjarne Granli

Saken om Uthusprosjektet behandles i mai.

Arbeidet med verdensarvutstilling på Blokkodden er godt i gang sammen med Engerdal/Trysil museum. En delegasjon har blant annet avlagt Glomdalsmuseet besøk, og fått gode ideer der. Ellen vil nå ta nærmere kontakt med verdensarvsenteret for å involvere senteret i arbeidet.

Aktuelle saker i Tolga v/Eivind Moen

Arbeidet med riving av Kraftstasjonen er i gang. Det dukker opp noen uforutsette utfordringer av bygningsmessig karakter. Men de er overkommelige.

Tørrmurkurset i regi av kommunen og Fjellugla vil gå av stabelen i mai/juni.

Aktuelle saker i Os v/Anne Kristin Rødal

Det vil bli laget et program for aktiviteter på Oddentunet i sommer.

Det arbeides bl.a. med teaterformidling i regi av Teater i fjellregionen, omvisninger og regelmessige åpningstider.

Nørdalen natur og kultursti <http://www.kultursti.no/> vil bli «reåpnet» på verdens miljøverndag den 5. juni. Antagelig på kveldstid.

(Faggruppemøtet i Engerdal bør tilpasses slik at de som ønsker det kan delta på åpningsarrangement.)

Midlene til forprosjekt for fjøet s på Oddentunet fra Riksantikvaren (kr.300000) vil bli utlyst for konkurranse med det første.

Det avholdes ide-dugnadssdag på Narjordet den 6.april for å se på mulige tiltak som kan skape tilflytting til bygda. Både Runa Finborud, Kirsten Frønæs og Torfinn Rohde vil delta med innlegg.

Aktuelle saker i Nasjonalparksammenheng v/Kirsten Thyrum

Arbeidet med besøksstrategien for Femundsmarka nasjonalpark med landskapsvernområdene nærmer seg fullføring. Kulturminner har en vesentlig plass i strategien bl.a. tømmerrennene og buene i Langtjønnavassdraget.

Det er arbeidet med og søkt om å få opprettet en «historisk vandrerute» i Femundsmarka og Langtjønnaområdet. Prosjektet «historiske vandreruter» er

et samarbeidsprosjekt mellom Riksantikvaren og Den norske Turistforening. Avsender for søknaden i vårt område er DNT Oslo og Omegn med Røros museums- og historielag som lokal samarbeidspartner.

Aktuelle saker verdensarvsenteret/Rørosmuseet v/Per Øyvind Riise

Verdensarvdagen er 18. april, men altså på Skjærtorsdag. rapport. Markeringa vil derfor komme i mai. Tema for dagen er kulturlandskap.

Det kan også komme et møte om vindkraft, med bakgrunn i rapporten «NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft».

Det er også mye jobb med den nye verdensarvutstillinga på museet som skal stå ferdig til sommersesongen 2019.

Referent; Torfinn Rohde